

Møte i Transfusjonstjenestens kvalitetsråd 24.2.2016

Referat

Møtetid/sted: Telefonmøte, 24.2.2016
Varighet: kl 12:00 – 13.00
Referent: Sissel Dyrnes

Deltakere:

Medlemmer: Tor Hervig, Richard Olaussen, Abid Llohn, Bjørg Kari Bolstad, Anne Røe, Oddny Remlo, Abid Llohn,

Fra Helsedir: Petter Alexander Strømme, Sissel Dyrnes (referent)

Det stod kun én sak på agendaen:

- **Endring i inklusjonskriterier for blodgivere** – menn som har hatt sex med menn

Bakgrunnen er å finne i referat fra rådets møte 4.11.2015. Under sak 17/2015 står følgende: **konklusjon:** *Transfusjonstjenestens kvalitetsråd anbefaler at kriteriene for MSM og blodgivning vurderes endret fra permanent utelukkelse til midlertidig utelukkelse, lignende det som har blitt innført i land som Sverige, Finland og Storbritannia. Rådet vil gå gjennom praktiske konsekvenser av en endring, og vil sannsynligvis følge opp med et telefonmøte for fagrådet primo 2016 før de gir en begrunnet anbefaling til Helsedir.*

Rådets leder Tor Hervig presenterte et forslag til anbefaling overfor Helsedirektoratet. Etter diskusjon og små endringer, gikk rådet enstemmig inn for å anbefale en endring for menn som har sex med menn, fra hittil permanent utelukkelse fra blodgivning til heretter 12 måneders utelukkelse etter siste seksuelle kontakt. Anbefalingen følger som vedlegg til dette referatet.

Transfusjonstjenestens kvalitetsråd – telefonmøte 24/2-16 kl. 12-13

Sak: Msm og blodgivning

I Norge er diskriminering på bakgrunn av legning forbudt. Det er kontinuerlig verving av blodgivere. Oppslutningen er stor, men flere gir klart uttrykk for at de ikke vil bli blodgivere så lenge «menn som har hatt sex med menn (msm)» utelukkes. Denne regelen oppfattes som diskriminerende og foreldet.

Lesbiske kan være blodgivere, mens msm ikke kan være det. Dette regelverket ble innført på 1980-tallet fordi det var høy andel hiv-smittete blant msm, mens forekomsten hos lesbiske var lavere enn i befolkningsgjennomsnittet.

Sammen med innføring av hiv-testing har dette regelverket sikret norske pasienter mot hiv-smitte gjennom blodoverføring. Totalt har 48 norske pasienter blitt hiv-smittet ved transfusjon, og 46 av disse tilfellene skjedde før regelverket ble innført. Siden 1985 har det blitt utført mer enn 5 millioner hiv-tester av norske blodgivere, og bare 2 ganger har giver testet positivt. Dette betyr at norske blodgivere har vært pålitelige og at det har vært trygt å få blodoverføring i Norge. Pasientenes sikkerhet har vært – og bør alltid være – det viktigste når rutiner for blodgiverutvelgelse og testing skal utarbeides.

Siden 1985 har hiv-testingen blitt betydelig bedre, det er mulig å behandle hiv-infeksjon – og kunnskapen om hiv har økt i befolkningen. Smittepresset blant msm er imidlertid fortsatt stort. I Norge i 2014 ble 107 msm hiv-smittet, hvorav minst 14 ble smittet av sin faste partner. Smitterisikoen er derfor fortsatt langt høyere enn hos heterofile menn og lesbiske.

På denne bakgrunn er det på faglig grunnlag ikke tilrådelig å oppheve msm-regelen for blodgivning. Siden smittepresset fortsatt er stort, må det viktige målet være å redusere nysmitte av hiv blant msm. Når dette målet er nådd, vil begrunnelsen for utelukkelse av msm fra blodgivning falle bort.

Det er viktig å tydeliggjøre at det er risiko for hiv-smitte – og ikke legning som fører til utelukkelse fra blodgivning. Flere land har endret reglene; msm kan gi blod etter en karantenetid på ett til fem år. Så lang karantenetid som fem år er valgt fordi man antar at «nye» infeksjoner – smitte med agens vi ikke kan teste for – vil kunne være hyppigst hvor man på forhånd har økt generell smitterisiko. Det er ikke vitenskapelig grunnlag for denne antakelsen, men man bruker «føre var»-prinsippet. I lys av nåværende systemer for å indentifisere nye smittsomme agens vil ett års karantene være tilstrekkelig.

Publiserte data viser at karantenerregelen for msm ikke har ført til økt hiv-smitte ved transfusjon. Teoretiske analyser som beregner sannsynlighet for hiv-infeksjon ved blodgivning, indikerer også entydig at en karantenerregel istedenfor livsvarig utelukkelse fra blodgivning er trygt. Derfor vil vi foreslå at en karantenerregel på 1 år innføres for msm ved blodgivning i Norge. På denne måten vil det fortsatt være trygt å få blodoverføring– samtidig som det blir klarere at tiltakene som gjøres for å sikre pasientene har rent faglige begrunnelser.

Folkehelseinstituttet følger HIV-situasjonen i Norge nøye, og fagmiljøet der er til enhver tid oppdatert i forhold til aktuelle epidemiologiske forhold. Av faglige grunner bør derfor et vedtak i Transfusjonstjenestens kvalitetsråd sendes til Folkehelseinstituttet for kommentering før vedtaket implementeres. Linker til aktuelle publikasjoner fra Folkehelseinstituttet:

Vedlegg til referat i Transfusjonstjenestens kvalitetsråd 24.2.2016

<http://www.fhi.no/artikler/?id=114218>

www.fhi.no/artikler/?id=114675

Andre relevante opplysninger, med vekt på dokumenter fra Sverige, fins her:

http://www.socialstyrelsen.se/SiteCollectionDocuments/2009_28_bilaga5.pdf

http://en.wikipedia.org/wiki/Men_who_have_sex_with_men_blood_donor_controversy

<http://www.folkhalsomyndigheten.se/nyheter-och-press/nyhetsarkiv/2015/april/uppfoljningstiden-for-sakert-hivtest-halveras/>

Linker til relevante publikasjoner:

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/trf.13445/epdf>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/trf.13247/epdf>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/tme.12225/epdf>

<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0122523>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/vox.12179/epdf>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/vox.12166/epdf>

<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/vox.12109/epdf>

Forslag til vedtak:

Transfusjonstjenestens kvalitetsråd anbefaler at retningslinjene for blodgivning for menn som har hatt sex med menn endres fra livslang utelukkelse til ett års karantene. Rådet ber om at uttalelse innhentes fra Folkehelseinstituttet før regelendring eventuelt implementeres.